

Strategi for kunst i det offentlige rum i Ishøj Kommune

VISIONEN: Ishøj – Kunstens by

”Kunstens by” er visionen om et sted, hvor kunst i det offentlige rum – ude såvel som inde – er et gennemgående element, som gør en forskel for borgere og besøgende. Det er en vision med et længere sigte. Vi starter nu og lægger nogle spor, men det er en vej, vi skal blive ved med at gå, og som vil blive mere og mere forgrenet. Der er nogle muligheder, vi kan udnytte på kort sigt, og muligheder, der kan opdyrkes og udnyttes på lidt længere sigt. Ønsket er, at kunsten er synlig i vores byrum, vores natur og vores boligområder – i bymidten, landsbyerne, i Strandparken og der, hvor du mindst venter det!

Muligheder og potentialer

Etableringen af en vision om Ishøj som kunstens by åbner for en række udviklingspotentialer. Når vi arbejder i retning af visionen, skal det være med ambitionerne om, at:

- **Tilføje oplevelser og overraskelser i vores by og byrum**
- **Give Ishøj en stærk og positiv identitet**
- **Styrke Ishøjs potentialer som et attraktivt sted at bo, besøge, arbejde eller drive erhverv**
- **Skabe relationer og tilknytning samt stimulere fantasi og læring**

Baggrund

Ishøj har noget helt særligt med kunst. ARKEN er et flagskib, der er kendt vidt og bredt. Museets aktiviteter præger også det omkringliggende landskab, og med etableringen af ARKEN Walk vil kunsten i bybilledet blive endnu tydeligere, og der vil blive skabt en markant forbindelse imellem vores bymidte og museet. Det vil være med til at markere kunstens betydning i Ishøj. Noget, der også manifesteres med andre projekter: Bjørn Nørgaards udsmykning af facader i Vejleåparken, Peter Brandes’ glasmosaikker på Vejleå Kirke, ”Kæmpen Oscar”, der bor under broen ved Jægersø, Jørgen Schwaners kunstværker i tunnellerne eller lysinstallationerne på stationsforpladsen.

Ovenstående er alle eksempler på kunst, der i dag sætter nogle tydelige fysiske aftryk i byen og naturen. Det er oplagt, at vi også fremover skaber en kobling imellem noget af det, som også gør folk glade for at være i Ishøj - vores moderne byområder, naturen, skoven og stranden – og kunst. Kunstens by er et godt udgangspunkt for en mere fokuseret formidling af gode historier om Ishøj Kommune. Målet er, at det man identificerer Ishøj med i højere grad bliver positive budskaber om kunst, og at det bliver en del af den fortælling, som borgere og andre trækker på, når de siger noget om Ishøj.

Vi sætter spaden i jorden mange steder i Ishøj i disse år, og byudvikling står højt på den kommunale dagsorden. Målet er, at kommunen skal vokse, og at der skal bygges nye boliger til nye borgere. Der er efterspørgsel efter vores erhvervsområder og efter boliger i Ishøj - både de eksisterende og de nye, som bygges. I forbindelse med den nye letbane får vi to nye stationer, og vi har især mulighed for at udvikle området omkring den station, som ligger i tæt tilknytning til strandparken og Arken. Og netop stranden, Arken og vores varierede natur rummer nogle uudnyttede potentialer, når det kommer til turisme og flere besøgende.

Alt i alt betyder udviklingen, at vi har nogle muligheder for at sætte et nyt præg på Ishøj, og det vil være oplagt at bygge ovenpå med kunst, da det allerede er en del af det fundament, vi bygger på.

Hvad er formålet med en strategi for kunst i det offentlige rum

Med en samlet strategi for kunst sikrer vi en helhedsorienteret tilgang til, hvordan vi kan tænke kunsten ind i udviklingen af vores by. Strategien åbner muligheden for at tænke langsigtet og dermed, over tid, få skabt en rød tråd i den måde kunst i mange former spiller en aktiv rolle i bybilledet.

Med strategien ønsker vi samtidig at skabe gode og involverende beslutningsprocesser om, hvor og hvordan kunst skal indgå i byudviklingen samt åbne for, at vi tænker hele vejen rundt om finansieringsmuligheder og mulige partnerskaber.

Beskrivelse af mulige metoder til implementering og finansiering

Finansiering:

- **Afsætte en del af budget til kunst:**

- Når vi selv bygger nyt eller laver udviklingsprojekter i byen, kan vi overveje at afsætte en del af budgettet til kunst i bygningen eller byrummet,
- Når vi selv laver større renoveringer, kan vi overveje at afsætte en del af budgettet til kunst,
- Når andre bygger på en grund i Ishøj, som vi har solgt, kan vi stille krav til bygherre om, at de skal afsætte 2 % af budgettet til kunst.

En ordning, vi kan indføre er, at hver gang kommunen sælger en grund, bygger nyt eller laver større renoveringer, afsættes 2% af det samlede budget til integreret kunst, dvs. kunst lavet til det konkrete sted.

- **Fundraising:** Kommunen arbejder allerede i dag med at søge midler fra diverse fonde. Med en strategi for kunst i det offentlige rum vil det være en oplagt del af finansieringsmulighederne, at arbejde målrettet med at søge fonde, der særligt støtter kunstprojekter. En strategi vil gøre det lettere at søge fokuseret.

Beslutningsprocesser og samarbejder:

- **Kunstråd:** Et rådgivende forum, der giver input udefra og kortlægger muligheder og behov samt rådgiver det politiske niveau om kunst. Dette er en mulighed for at samle de relevante aktører i kommunen, sikre bredere lokal forankring og skabe nogle samarbejder. Deltagere kunne være: Arken, erhvervslivet, bycenteret, boligområderne osv. Kunstrådet kan sammenlignes med Handicaprådet, Seniorrådet, Udsatterrådet og Grønt Forum. Tilbagemeldinger fra rådet sker til Ishøj Byråd, der også har beslutningskompetencen.

- **Kunst- og Arkitekturpris:** Ishøj Kommune har allerede en Arkitekturpris. Det kan overvejes fremover at udvikle denne til at blive en kunst- og arkitekturpris, hvor der årligt uddeles en pris til enten et fremtrædende kunstværk eller en smuk, ny bygning og udskifte den ene af arkitekterne i dommerkomitéen med en kunstkundig.
- **Strategisk partnerskab med Arken:** Vi kan styrke samarbejdet med Arken med et mål om, at det i højere grad bliver til gavn for begge parter, og at vi understøtter hinandens aktiviteter. Vi bidrager i dag med 500.000 kr. årligt til Arken, og vi indgår allerede i en lang række samarbejder, der kommer kommunens borgere til gavn, ligesom det også allerede i dag er en del af Arkens forpligtelse som statsanerkendt museum, at de spiller en rolle i lokalsamfundet. Hvis dette beløb hæves til 1 mio. kr. har vi en øget mulighed for at udvide samarbejdet og udnytte den synergieffekt, der kunne ligge heri. Kommunen kunne fx stille en af vores busser eller biler til rådighed som reklamesøjle eller udnytte autosignaturen i kommunale e-mails til at skabe opmærksomhed om Arkens aktuelle udstilling. Modsvarende kunne Arken stille mere kunst op i det offentlige rum i Ishøj Kommune (også udenfor Strandparken), og kommunen kunne i endnu højere grad end i dag få mulighed for at trække på Arkens ekspertise og faglighed fx i forbindelse med fondsansøgninger og konsulentbistand ved udvikling af samarbejder med kunstnere mv. På den måde kan Ishøj Kommune og Arken udnytte hinandens styrker og kapaciteter til at udbrede kunsten i det offentlige rum.

Arbejdsmetoder:

- **Kommunen som kunstkatalysator:** åbner for nye samarbejder med eksterne parter, hvor Ishøj Kommune ikke er primus motor, men i stedet fungerer som facilitator og igangsætter for nye initiativer og projekter ved fx at opfordre og inspirere borgere, boligområder og erhvervsliv mv. til at gribe bolden og bidrage til mere kunst i det offentlige rum. Kommunens rolle vil bestå i at være opsøgende og gå i dialog med lokale interessenter og plante ideer. Dette vil kræve, at der afsættes ressourcer til det i administrationen.

Potentielle indsatsområder

Strategien beskriver, hvordan vi allerede nu som kommune har en række indsatsområder og vedtagne anlægsprojekter, hvor kunst kan tænkes ind – på kort og på længere sigt. I et fremtidsspor beskrives det, hvordan kunsten kan indgå i den fremtidige udvikling af Ishøj. Det er tale om et katalog af muligheder, som man kan vælge fra, når strategien skal implementeres i praksis.

1: Eksisterende bygninger, byrum og busser

I kommunens eksisterende bygninger og byrum findes der flere muligheder for at lade kunsten spille en fremtrædende rolle. Dette kunne fx ske i forbindelse med renovering af bygninger og boligområder og indretning af forskellige by- og uderum samt i udviklingen af vores erhvervsområder. Desuden kan det overvejes, om der skal gøres en særskilt indsats for at bevare værdien af nogle af de eksisterende kunstværker i kommuner, herunder måske særligt Schwaners tunneller og Kæmpen Oscar.

Eksempler på muligheder

Tunneller: kommunens tunneller står overfor renovering. I den forbindelse skal det overvejes, hvilke af Schwaners kunstværker, der skal bevares, og hvor der eventuelt er mulighed for at tænke nye kunstværker ind i forbindelse med renoveringen og således bygges videre på den lokalhistoriske værdi, der allerede er skabt. Udsmykning af tunnellerne kan samtidig tjene et tryghedsskabende formål.

Stisystemerne: I forlængelse af tunnellerne vil det være oplagt at arbejde med, hvordan kunst kan bruges som kendetegn, og evt. bruge kunstværker og installationer aktivt som "vejvisere", der markerer nogle udvalgte forbindelser. Det kunne måske få flere til at bevæge sig længere.

Ishøj Bycenter: er samtidig vores bymidte, og det vil derfor være relevant, at man også her støder på kunst, og måske kan det være med til at løfte centeret og styrke dets omdømme.

Ishøj Byhave: Området kan i stigende grad udnyttes som en del af bymidten, hvor kunstværker kan skabe nye rum og bidrage til, at byhaven bliver et attraktivt sted at mødes og opholde sig udendørs.

Bus 127 og kommunens egne biler og busser: en mulighed er at udsmykke en bus eller bil, som kan køre rundt i kommunen som et levende kunstværk, der bliver set af flere.

2: Vedtagne projekter med mulighed for at indtænke kunst

En lang række vedtagne anlægsprojekter, som er i gang, eller som står overfor realisering, rummer muligheder og potentialer for, at kunst kan indgå som et særligt element – enten som en del af noget midlertidigt i løbet af anlægsperioden eller som permanente kunstværker, der kan tænkes ind i opførelsen af nye bygninger og etablering af nye offentlige rum.

Eksempler på muligheder

Vejlebrovej 45: omdannelsen af Vejlebrovej 45 giver gode muligheder for at arbejde med kunstneriske og arkitektoniske tiltag, der kan være med til at understøtte visionen for det nye område i bymidten.

Som et midlertidigt initiativ i forbindelse med istandsættelsen kunne det overvejes, at stille lokaler til rådighed for kunstnere, og lade deres arbejde og skabelse af nye værker blive en levende del af det nye hus. Hjælp til udstilling og servicering af kunstnerne kunne eventuelt ske i samarbejde med eksterne samarbejdspartnere, der har erfaring med etablering af såkaldte "artist residencies". Modydelsen er, at kunstnerne i en eller anden form giver noget tilbage til byen gennem deres kunst.

Ny daginstitution: Der skal i løbet af de næste år bygges en ny daginstitution i Ishøj. Det vil være oplagt at overveje, om denne eventuelt skal udsmykkes med kunst, eller om kunst skal indgå i det arkitektoniske udtryk.

Støjvolden: I første omgang anlægges der en vold med en simpel beplantning, men det er tanken, at volden skal strække sig som et rekreativt element med stier, aktiviteter og oplevelser, hvor der også nemt kan indtænkes kunst. Med udsigten fra motorvejen giver det mulighed for at placere et eller flere identitetsskabende kendetegn, så bilisterne ved, at de passerer Ishøj.

Det lille erhvervsområde: Kunst kan være med til at tilføje identitet til det nye byområde, og da der i de kommende år vil være en del boligbyggerier, er der muligheder for at tænke det ind i byggerierne fra start. En mulighed er også at lade kunst være et centralt element på den planlagte klimaplads centralt i området.

Pilemølle erhverv og naturområdet i den sydlige del af området, hvor der sandsynligvis skal være naturligt udformede afvandingsbassiner, stier mv.

Ishøj Landsby, hvor der skal udbygges med nye boliger.

Ørnekersvænge, hvor der skal ligge et seniorbofællesskab og rækkehuse.

3: Fremtidig byudvikling

Fremtidssporet beskriver mulige indsatsområder, hvor vi allerede nu har muligheden for at træffe nogle strategiske valg, der kan sikre, at kommunen tænker både langsigtet og helhedsorienteret, når det drejer sig om at udnytte kunstens potentialer i byudvikling.

Flere områder i kommunen står overfor en forandring, hvor anvendelsesmuligheder, målgrupper, udtryk og indretning kan eller vil ændre sig radikalt. Disse områder rummer alle potentialer for at blive en del af Kunstens by.

Eksempler på muligheder

Området omkring den nye Letbanestation: Der er gode muligheder for at tilføre de to kommende letbanestationer en kunstnerisk bearbejdning, der understreger Ishøj som Kunstens By. Særligt området omkring stationen ARKEN rummer et særligt udviklingspotentiale til at blive en fysisk manifestation af Kunstens by. Passagererne bliver mødt af forskellige kunstværker og kunstinstallationer, der inddrager de forbipasserende og giver en særlig oplevelse for alle, der færdes i området. Det kan være med til at give en ny identitet til kvarteret omkring Idrætscenteret og Vandrerhjemmet.

Ishøj Strandpark, hvor ejerkommunerne har lavet en fælles vision, som nu med Fingerplanen kan realiseres. Her vil det også være oplagt med tæt involvering af Arken, som allerede nu er i gang med at etablere en skulptur- og kunspark i området omkring Arken i Strandparken – en park, som også er endestation for ArkenWalk's grønne strøg.

Ishøj Havn, som rummer yderligere rekreative potentialer, der kan udfoldes i takt med, at helhedsplanen for havnen eventuelt realiseres.